

حسادت را باید آسیب اعمال صالح و بیماری روحی دانست / حسادت اعتراض به کار خداست

رئیس مؤسسه معارف وحی و خرد گفت: حسادت را باید آسیبی برای اعمال صالح و یک بیماری روحی دانست. مانند آنچه که در قرآن آمده وقتی کسی حسادت می کند.

رئیس مؤسسه معارف وحی و خرد گفت: حسادت را باید آسیبی برای اعمال صالح و یک بیماری روحی دانست. مانند آنچه که در قرآن آمده وقتی کسی حسادت می کند درواقع به نعمتی که خداوند به او داده حسادت می کند، بنابراین اعتراضش به خدا بر می گردد که چرا خدای متعال باید آن فرد را به این درجه برساند و این آقا را نرسانده است.

حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی نصیری، رئیس مؤسسه معارف وحی و خرد و استاد حوزه و دانشگاه در گفتگو با خبرنگار مهر در مورد حسادت و چشم و هم چشمی از نگاه قرآن و روایات گفت: یکی از رذیلت های اخلاقی و آسیب های رفتاری حسادت است. اینکه انسان مرتب چشمش به دیگران باشد و فعالیت و کارهای آنها را رصد کند. بعد هم جنبه مقایسه ای داشته باشد و به جای اینکه از این مسائل درس و عبرت بگیرد و رشد دیگران را مایه رشد خودش قرار دهد حالت اضطراب و نگرانی داشته باشد و بعد هم بیاید توطئه و شیطنتی برای تضعیف طرف مقابل بکند.

وی با اشاره به اینکه حسادت را می توان حداقل در سه جهت آسیب شناسی کرد، گفت: یکی از بعد باور شناختی است که بزرگترین بحران و رذیلت اخلاقی است و اعتراض به پروردگار است. لذا حسادت را باید آسیبی برای اعمال صالح و یک بیماری روحی دانست. مانند آنچه که در قرآن آمده وقتی کسی حسادت می کند درواقع به نعمتی که خداوند به او داده حسادت می کند بنابراین اعتراضش به خدا بر می گردد که چرا خدای متعال باید آن فرد را به این درجه برساند و این آقا را نرسانده است. لذا در بعد توحیدی و خداباوری، باور اینکه مصالح و مفاسد و باطن امور در دست پروردگار است و او تدبیر می کند و روزی ها و امور و شایستگی ها و خیلی چیزها در بین انسانها تقسیم می کند، همه اینها را زیر سؤال می برد. از این جهت می گویند حسادت با توحید نمی سازد.

نصیری در ادامه سخنانش اظهار داشت: دوم در بعد روانشناختی، حسود دچار یک نگرش منفی به زندگی است به این معنا که همیشه بخش خالی لیوان زندگی خودش را می بیند. ممکن نیست که خدای متعال همه نعمت را به همه داده باشد یا همه نعمت ها را از همه سلب کند. بدون تردید کسی که دچار حسادت است خودش هم نعمت هایی در حد شایستگی های خود دارد. منتها دچار آسیب و بدبینی است. آسیب فقدان واقعی نعمت ها در زندگی او زیاد است. این مسئله باعث می شود نعمت های زندگی خود را نبیند و فقط نعمت های دیگران را ببیند که خود این مسئله آسیب می زند. لذا در روایات داریم که حضرت امیر(ع) فرمود شگفت آور است که چطور حاسد از سلامت نفس خودش غافل است وقتی که حسادت می کند. برای اینکه بعد روانشناختی اش به هم ریخته و خودش بیش از طرف مقابل از لحاظ اندوه و غم و غصه آسیب می بیند چه آسیب روحی چه جسمی.

وی بیان کرد: سوم در بعد جامعه شناختی که خیلی هم شکننده است این است که، حسادت که در دل مخفی نمی ماند، می آید و در رفتار حسود خودش را نشان می دهد. حسادت های مختلف یعنی تلاشی که حسود می کند برای اینکه یا خودش را بزرگنمایی کند یا تلاشی که طرف مقابل را تضعیف کند یعنی نعمت او و فضیلتش را انکار می کند. بالاتر از آن بیاید و توطئه کند و آبرو و حیثیت طرف را برد یعنی او را در اجتماع و از چشم ها بپندارد. می بینیم که در فرمایش امام صادق(ع) فرمود اصل کفر سه تا است، سه گناه نخستین است اولین گناه تکبر است که شیطان مرتکب و باعث رانده شدن شیطان از پیشگاه خدا شد.. دوم حرص و آزی که آدم را از بهشت محروم کرد و سوم حسادت است یعنی وقتی که تاریخ بشر را مطالعه می کنیم در بعد رفتاری این حسادت سومین لغزشی بود که در تاریخ ثبت شد، باعث شد که قابیل برادر خودش هابیل را بکشد. این گناهان تداوم می یابد و در جای جای تاریخ خودش را نشان می دهد.

این محقق و استاد دانشگاه افزود: از جمله این موارد حسودان حضرت امیر بودند که تاریخ گواهی می دهد معاصرین حضرت بعضی از صحابه ناپاک چه در زمان حیات حضرت امیر و چه پس از آن، نسبت به مقام ایشان حسادت ورزیدند. یعنی نمی توانستند برتابند که حضرت امیر اینقدر پیش خدا یا پیش پیامبر محبوب است که آن همه آثار و صدمات را زد. حسادت فقط یک مسئله فردی نیست که به دوست یا همسایه حسادت کنیم البته این هم زشت است. ولی در بعد جهانی و منطقه ای خودش را نشان می دهد.

نصیری ادامه داد: برای مثال حسادتی که کشورهای منطقه نسبت به رشد و پیشرفت ایران دارند کاملاً مشهود است. در بحث هسته ای یک رفتارهایی از خودشان بروز دادند که معلوم است از پیشرفت و دستیابی به فناوری هسته ای ما ناراحت هستند. اگر کسی بعد رفتاری این کشورها را با دقت ملاحظه کند می بیند که مثل اینکه اینها در رنج هستند که ایران به عنوان کشوری با ریشه تاریخی و با اصالت و دارای فرهنگ و فرهیختگی دارد رشد و پیشرفت می کند. این مسئله برایشان رنج آور است. حالا می خواهد این پیشرفت در بعد اقتصادی، علمی و فناوری و یا ورزشی و سیاسی باشد می بینید که اینها با رفتارشان صدمه به روابط فی مابین می زنند و باعث تلخی زندگی و نفاق و دشمنی ها و مسائل بسیار دیگر می شوند.

نصیری در ادامه سخنانش اظهار داشت: روایتی از حضرت رضا (ع) است که در ذیل آیه «و سقاہم ربہم شرابا طہورا» فرمود آخرین رذیلتی کہ خداوند متعال خودش دخالت می کند کہ از سینه تا جان دل انسان را پاک کند و آن را با آن شراب طہور از وجود انسان برطرف سازد حسادت است. چنین است کہ رگہ های ضعیفی از حسادت حتی غیطہ خوردن کہ درجہ ضعیف حسادت است در جان انسان می ماند کہ خداوند خودش باید دخالت کند و آن را پاک سازد. اینچنین حسادت یک رذیلت فراگیر عام است. باید از دست حسادت بہ خدا پناہ برد بعضی از علمای اخلاق می گویند باید سی سال تلاش نمود کہ بعضی از این رذیلہ ها از وجود انسان پاک شود.